

ES arodbiedrību pieredze darba drošībā

▶ 2021. 04. Z. Antapsons, LBAS DA eksperts

Attālinātais darbs

- Pandēmijas laikā attālināts darbs LV pieauga no 5% līdz vairāk 40% strādājošo, - nav medusmaize;
- ES valstu arodbiedrībām ilgstoša pieredze ar to saistītiem **problēmjaudājumiem** -
- DD tendence – likvidēt darba vietas birojā, **piespiedu** attālināts darbs, zūd kontakti ar kolēģiem, konsultācijas ...
- Jēdzieni «darba vieta» un «darba drošība» kļūst izplūduši – jāstrādā kur pagadās, darbistaba, virtuve, gultā, uz veļas dēļa ... Uzņēmumā jābūt pastāvīgām darba vietām
- **Termins -Tehnostress – strādājot online ilgstoši vienatnē;**
- **Tehnostress** var izsaukt darbiniekam **uzmanības trūkuma traucējumus**, viņi sajūt ka zaudē kontroli pār darba saturu, tempu un grafiku, kā arī to, kā viņi veic savu darbu , kas rada paniskas bailes par darba izpildi.
- Covid pašu pieredze – garas darba stundas, arī brīvdienās

2.

- = **pieaug psihoemocionāls stress**, digitālo ierīču spiediens, daudz kontaktu, tīklu savienojuma problēmas...
- Darbinieks kļūst atkarīgs no digitālām ierīcēm, baidās atslēgties pat uz īsu brīdi, lai nepalaistu ko svarīgu
- **Informatīvā pārslodze – milzīgs** e-pastu apjoms, svarīgas un nesvarīgas informācijas sajaukums + spams, ilgstošs vajadzīgā atlasēšanas process, pārnektas kvotas ;
- Izsauc **garīgu nogurumu**, apātiju, cinisku attieksmi, koncentrēšanās problēmas, psiholoģisku izdegšanu ...
- Strādāšana no mājām palielina darbinieka dažādus **izdevumus** (patērētais interneta apjoms, elektrība, telefona sakari u. c. izmaksas...

3. Attālināts darbs

- + DD presings ar pastāvīgu uzraudzību un darba izpildes novērtējumu un sodu par to, kas nav izpildīti;
- Darba ņēmēji **nespēj sociāli mijiedarboties vai veikt pārtraukumus, kad viņi** to vēlas, un jūt ka viņu privātums tiek aizskarts.
 - RF novērtēšana mājās – DA likuma 8.1.1 pants - darba vides risku novērtēšana **attālinātai darba vietai** (privātās dzīves un mājojļa neaizskaramība)
 - Rekomendācijas savas darba vietas iekārtošanai – Stradavesels.lv - Informatīvs materiāls darbam ar **datoru**, strādājot “attālināto darbu” mājās.
 - Darbiniekiem jāizvirza prasības DD par tiesībām atslēgties **«offline»** režīmā, pastāvīgs stress.
 - Šogad **Eiroparlamenta priekšlikums EK – izveidot** direktīvu par nosacījumiem, ar kuriem nodrošina, ka darbinieki var praksē izmantot savas tiesības būt bezsaistē = garš process

ES Direktīvas priekšlikumi

- **dalībvalstīm** direktīvas priekšlikums paredz **pienākumu** jau tagad pieņemt šos **pasākumus – arodbiedrībām izmantot:**
 - kārtību, saskaņā ar kuru praksē **atslēdz** darba vajadzībām izmantojamās digitālos, tostarp novērošanas, rīkus;
 - risinājumu, saskaņā ar kuru **uzskaita darba laiku**;
 - kārtību par veselības un drošības novērtējumu, tostarp **psihosociālā riska** novērtējumu;
 - kritērijus, pēc kuriem darba devēji var atkāpties no prasības īstenot tiesības būt bezsaistē, kā arī kritērijus, kā aprēķina **kompensāciju** par darbu, kas tiek veikts **ārpus darba laika**, ja atkāpe tiek piemērota;
 - izpratnes veicināšanas pasākumus;
 - darbinieku aizsardzību pret **nelabvēlīgu attieksmi**, saistībā ar to, ka viņi izmantoja tiesības būt bezsaistē,
- **Arodbiedrībām jāpārzina** darbinieku attālināta darba problēmjautājumus, **lai jau tagad risinātu tos sadarbībā** ar darba devējiem, - **vienošanās, koplīgumu papildinājumi**

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība

 Bruņinieku ielā 29/31
Rīgā, LV – 1001

 Tālrunis 6 7270351, 6
7035960
Fakss 6 7276649

 E-pasts lbas@lbas.lv